

Branschorganisationen
för dagligvaruhandeln

Diarienummer: S2024/00726

Inskickat: 2024-08-30

Ansvarig tjänsteman: Martin Andersson

Från:

Svensk Dagligvaruhandel

Till:

Socialdepartementet

Laura Brandell Tham

Departementsråd

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.hc.delning@regeringskansliet.se

Remiss av betänkande En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23)

Svensk Dagligvaruhandel är branschorganisationen för dagligvaruhandeln i Sverige. Våra medlemsföretag är Axfood AB, City Gross AB, Coop Sverige AB, ICA Sverige AB, Lidl Sverige KB och Livsmedelshandlarna. Tillsammans står vi för drygt 95 % av dagligvaruhandeln i Sverige, med butiker över hela landet. Dagligvaruhandeln sysselsätter runt 95 000 personer, varav en tredjedel är unga (15-24 år).

Svensk Dagligvaruhandels remissvar

Svensk Dagligvaruhandel tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på betänkandet *En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas* (SOU 2024:23). Vi har tagit del av betänkandet och har följande synpunkter att framföra;

Generella kommentarer

SvdHs remissvar ges med bakgrund av ett antal av dagligvaruhandeln upplevda problem inom framförallt tobaksområdet. SvDH medlemsföretag säljer tobaksvaror vid ca 3000 försäljningsställen i alla delar av landet. Sedan bestämmelsen om krav på ansökan för försäljningstillstånd av tobaksvaror har medlemsföretagen upplevt mycket stora kommunala skillnader i vilka krav som ska uppfyllas och vilka handlingar som behövs för att bevilja tobakstillstånd. Kommunerna har i vissa fall krävt uppgifter från ägare till de nationella och i vissa fall internationella moderbolagen för tillstånd för ett försäljningsställe. SvDH anser att det dels är oproportionerligt och det innebär onödig administrativ kostnad. Det innebär även en stor belastning på polismyndigheten då kommunerna begärt ett stort antal utdrag ur brottsregistret. Kommunerna begär dessutom ut samma

uppgifter om samma personer eftersom det inte finns någon samordning mellan kommunernas tillståndsprocesser för bolag som har verksamhet i flera kommuner.

Den kommunala tillsynen har också varierat kraftigt och det har vid ett flertal tillfällen ställts krav på handlare och butiker att ta ansvar för leverantörernas märkning av produkterna, något som en enskild butik inte kan påverka.

Mot bakgrund av detta ser vi positivt på att regelverket ses över i vissa delar.

Tobak

Utredningens förslag om langningsförbud liknar det som finns för alkoholprodukter. I sak ställer vi oss positiva till det. SvDH har uppfattat det som att vi vid försäljning av alkohol har säljaren ett ansvar att inte sälja vid misstanke om att någon "köper ut" och det samma bör rimligtvis gälla tobaksprodukter om en sådan regel införs. Det kommer då kräva en del resurser av dagligvaruhandeln i form av utbildning, information, uppdaterade riktlinjer och egenkontrollprogram. Försäljarens ansvar vid langning måste förtydligas i en eventuell kommande reglering.

En effektivare tillsyn över alkohol, tobak och nikotinprodukter

SvDH ser mycket positivt på förslagen om den kommunala tillståndsprövningen. Vi stödjer förslaget att tillståndsansökan ska göras på ett av Folkhälsomyndigheten fastställt formulär.

Vi ser positivt på förslaget om en lärarledd utbildning för handläggare. Även om vi bedömer att varierande tolkning av vad som krävs för tillstånd för att sälja tobaksprodukter snarare beror på otydliga riktlinjer från Folkhälsomyndigheten än bristande kunskap i kommunerna.

Vi stödjer även förslagen om fördelningen av tillsynsansvaret. Det är inte rimligt att kommunala handläggare lägger ansvaret på enskilda butiker att bedöma om producenter har märkt tobaksprodukter på ett korrekt sätt. Detta är särskilt välkommet eftersom butiker vid flera tillfällen fått krav från kommunala handläggare att ta bort produkter som säljs utan anmärkning i andra butiker.

Vi har en viss oro att kommunerna kommer att ta ut avgifter av butikerna för den kontroll av produkter som görs på "uppdrag av" FHM. Vi anser att kostnaden för den kontrollen inte ska belasta en enskild butik.

Det blir viktigt att FHM tydligt informerar om eller har information lättillgänglig om produkter som inte uppfyller kraven, så detaljhandelsföretag snabbt kan ta bort dessa produkter ur sortimentet.

Vi stödjer förslagen om ökat informationsutbyte och minskad sekretess på området. Vi skulle helst se att näringsidkare med nationell verksamhet kunde söka försäljningstillstånd för tobak hos folkhälsomyndigheten och att det skulle gälla nationellt. Men ett utökat informationsutbyte enligt förslaget bör kunna innebära att näringsidkare med verksamhet i flera kommuner kan hänvisa till en tidigare tillståndsansökan för att underlätta handläggningen i en kommun. Kommunen bör då kunna godkänna en ansökan utan att behöva begära in ytterligare uppgifter, särskilt som även uppgiftsskyldigheten har förtydligats. Vi ser dock att detta behöver uttryckas tydligare i den justerade lagstiftningen.